

Tıp Tarihi ve Etik Eğitiminin Bir Parçası Olarak Müze Ziyaretleri: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi Örneği

Museum Visits as a Part of History of Medicine and Ethics Education: The Case of Kırşehir Ahi Evran University Faculty of Medicine

Arif Hüdai KÖKEN¹

Gönderilme tarihi: 27.10.2022, Kabul edilme tarihi: 02.11.2022

¹ Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD, Kırşehir, Türkiye.

Sorumlu Yazar: Arif Hüdai Köken, Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik AD, Kırşehir, Türkiye. e-mail: arifhudaikoken@hotmail.com

Makaleye atıf için: Köken AH. Tıp Tarihi ve Etik Eğitiminin Bir Parçası Olarak Müze Ziyaretleri: Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi Örneği. Ahi Evran Med J. 2022;6(3):224-225. DOI: 10.46332/aemj.1195222

Sayın Editör;

Tıp, ilk insan var olduğundan bu yana çeşitli zaman ve coğrafyalarda gelişmeler göstermiştir.¹ Tıptaki eski bilgiler ve tekniklerin birçoğu bugün geçerliliğini yitirmiştir ve kullanılmamaktadır. Ancak tıp insan eylem ve etkileşimleri sonucu gelişmeye devam etmektedir. Bu özelliği ile toplumları tanımlayan kültür ve dünya insanları göz önüne alındığında genel kültürün bir parçası olmaktadır. Bu nedenle tıbbın kültürle ilişkisini göz ardı etmemek gerekmektedir. Bu temel üzerine kurulan tıp eğitimi insanlık tarihi ve bilim tarihi üzerinde yeniden düşünme fırsatı vermekte, bilimsel bilginin gelişmesine katkı sunmaktadır.²

Üniversiteler eğitim, öğretim, araştırma ve uygulama ortamı olurken toplumun değer yargılarını, sanata bakışını, kültürünü ve tarihini anlamaya çalışan, benimseyen ve insanı temel alan yaklaşımla toplumsal ilerleme motivasyonu ortaya koyan çok yönlü aydın insan yetiştiren güzide kurumlardır. Aydın insan yetiştirmek genelde üniversitelerin oluşturduğu eğitim ikliminde mümkün olurken, özde aydın hekim yetiştirmek tıp fakültelerinin sorumluluğundadır. Bu sorumluluk bilinciyle yetiştirilen hekimler sadece bir meslek mensubu değil, kültürel birikimiyle sanatkar ve filozof olmaktadır.¹ Bu bağlamda aydın hekim yetiştirmenin yöntemlerinden birisi olarak tıp fakültelerinin müze ziyaretleri gerçekleştirmeleri tıp eğitimine farklı bir perspektif katmaktadır.

International Council of Museums (ICOM) müzeleri “uygarlık tarihine ait her türlü objenin, bilimsel kurallar altında sergilenerek, halkın beğeni ve kültürel birikimini zenginleştiren, araştırmacıların çalışmalarını kolaylaştırıcı ve geliştirici tarihi verilerin gelecek kuşaklara aktarıldığı mekânlar” olarak tanımlamaktadır.³ Tıp müzeleri ise hedef kitleye toplumsal değerleri öğretmek, hayata ve sağlığa yönelik bakış açıları kazandırmak amacıyla tarihi ve kültürel mirasların yanında teknolojik imkanlarla organize edilmiş kurumsal yapılar olarak karşımıza çıkmaktadır.⁴

Tarihsel ve kültürel kalıntılar açısından son derece zengin olan ülkemizde kurulan müzeler tarih, sanat ve kültür öğretimi açısından son derece verimli eğitim ortamları olma özelliği taşımaktadır.⁵ Eğitim ortamı olarak seçilen müzenin kuruluş amacı, nitelikleri, sergilenen kalıntılar ve sanat eserleri müze ile insanlar arasındaki ilişkiyi farklı bilimsel disiplinler açısından ele almaktadır. Böylelikle kalıcı öğrenmeyi sağlayan daha aktif bir eğitim ve öğrenme alanı olmaktadır.⁶ Müzelerde meydana gelen öğrenme doğal olarak disiplinler arasıdır. Bu öğrenme formal öğrenme, kendi kendine öğrenme gibi öğrenme şekilleriyle çok yakından ilişkilidir.⁷

Müzelerde yapılan eğitimin amaçları: müzede sergilenen nesnelere aynı dönemdeki insan yaşantıları arasında ilişki

kurmayı sağlamak; kişilerin yaratıcı düşüncelerini geliştirmek; değişen dünyanın fark edilmesini sağlamak; geçmişle günümüz arasında bağ kurmak; beşeri sorunların çözümüne yönelik bakış açısı kazandırmak; günümüze yansıyan mesleki, kültürel ve sosyal yansımalarını anlamayı sağlamak; öğrencilerin araştırmacı kimliği kazanmasına yardımcı olmak; kültürel zeminde insanlar arası iletişimi kolaylaştırmak olarak sıralanabilir.⁶ Bu amaçlar doğrultusunda bakıldığında tıp eğitiminin bir parçası olarak gerçekleştirilen tıp ve sağlık müzelerinin ziyaretleri aydın hekim yetiştirmenin önemli bir parçası konumundadır.

İlk öğrencileri 2016-2017 eğitim öğretim döneminde alan Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi, eğitime başladığı ilk yıldan itibaren her yıl oryantasyon haftasında Kayseri’de Selçuklu Uygarlığı Müzesi (Gevher Nesibe Darüşşifası), Raşit Efendi Yazma Eser Kütüphanesi ve Ahi Evran Esnaf ve Sanatkarlar Müzesi olmak üzere üç tarihi yapıyı ziyaret etmektedirler.

2016 yılından itibaren her yıl oryantasyon haftası etkinlikleri kapsamında geleneksel bir gezi haline gelen bu tarihi mekan ziyaretleri, artık 2022-2023 eğitim öğretim yılından itibaren tıp fakültesi morfoloji binasının önündeki duvara yapılan çininin tanıtımıyla başlamaktadır. İlk olarak, çini ve minyatür sanatını bir araya getiren bu eserde bulunan Kırşehir, Ahi Evran, Ahilik, İslam Tıbbı, Anadolu Selçuklu Tıbbı ve Osmanlı Tıbbına dair görseller tarihsel ve kültürel perspektiften öğrencilere anlatılmaktadır.

Kayseri’de ilk durak Gevher Nesibe Darüşşifası’dır. Burada tıp öğrencileri 1206 yılında yapılmış olan bu tarihi yapının içerisinde ilk derslerini alarak eğitim hayatlarına başlamaktadırlar. 800 yıldan fazla geçmişiyile ayakta duran bu müzenin içerisinde tarihte bir yolculuk yaparak tıbbın tarihsel gelişimine dair bilgiler edinmektedirler. Raşit Efendi Yazma Eser Kütüphanesi ziyaretlerinde Osmanlı döneminden günümüze ulaşan birçok el yazması eserleri ve bazı el yazması tıp kitaplarını inceleme şansı yakalamaktadırlar. Bu ziyaret bağlamında kütüphanelerin ve kütüphaneciliğin toplumsal kültürün aktarılmasına, bilim ve insanlık tarihi açısından önemine ilişkin bakış açıları kazanmaktadırlar. Son olarak Ahilerin meslek ahlakı eğitimi aldıkları ve günümüzde müzeye dönüştürülen 13. yüzyıldan günümüze ulaşan Ahi Zaviyesi’ni şimdiki adıyla Ahi

Evran Esnaf ve Sanatkarlar Müzesini ziyaret ederek hekimlik sanatını ve meslek ahlakının önemini toplumsal ve kültürel açıdan kavramaktadırlar.

Böyle bir organizasyona destek veren Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Rektörü ve Tıp Fakültesi Dekanı, tıp eğitimine müze ziyaretlerini entegre ederek tıp tarihi ve etik eğitimine önemli bir katkıda bulunmuşlardır. Bu oryantasyon etkinliği Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Tıp Fakültesi ve Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesi Tıp Tarihi ve Etik Anabilim Dalları’nın akademik iş birliğiyle yapılmaktadır. Tıp eğitimine müze ziyaretleri yapılarak başlanması; bu bağlamda hekim kimliği, hekimlik meslek ahlakı, hekimlik ile kültür ve sanat ilişkisinin tarihi perspektiften günümüze yansıyan yönleriyle anlatılması aydın hekim yetiştirme açısından değerli bir eğitim modeli olarak kabul edilebilir.

Çıkar Beyannamesi

Bu yazıda çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı

Ana fikir/Planlama: AHK. Veri toplama/İşleme: AHK. Veri analizi ve yorumlama: AHK. Literatür taraması: AHK. Yazım: AHK. Gözden geçirme ve düzeltme: AHK. Danışmanlık: AHK.

KAYNAKÇA

1. Bayat AH. Tıp Tarihi. 3. Baskı. Merkez Efendi Geleneksel Tıp Derneği, Türkiye; 2016.
2. Aydın E. Dünya ve Türk Tıp Tarihi, 1. Baskı, Güneş Kitabevi, Türkiye; 2006.
3. Türkiye’de Müzeler ICOM Türkiye Milli Komitesi Resmi Web Sitesi. <https://icomturkey.org/tr/muzeler>. Erişim tarihi 11 Haziran, 2019.
4. Chizh N V, Slyshkin GG, Zheltukhina MR, Privalova I V, Kravchenko OA. Concept “Medical Museum” As A Sociocultural Phenomenon. Int J Environ Sci Educ. 2016;11(17):10529-10538.
5. Meydan A, Akkuş A. Sosyal Bilgiler Öğretiminde Müze Gezilerinin Tarihi ve Kültürel Değerlerin Kazandırılmasındaki Önemi. Marmara Coğrafya Derg. 2014;29:402-422.
6. İlhan ÇA, Artar M, Okvuran A, Karadeniz C. Müze Eğitimi Yetişkin Kitabı. <http://panel.unicef.org.tr/vera/app/var/files/y/e/yetiskin-kitabi.pdf>. Erişim tarihi 10 Mayıs, 2019.
7. Hooper-Greenhill E. Müze ve Galeri Eğitimi. Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi; 1999 <http://kitaplar.ankara.edu.tr/dosyalar/pdf/374.pdf>. Erişim tarihi 10 Mayıs, 2019.